

ชื่อเรื่อง	การจัดการความขัดแย้งด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษา ประเพณีเลี้ยงดง หรือ ฝึปปูและย่าแสะ ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ผู้วิจัย	สุภารัตน์ รัตนพงษ์
สถานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชไมพร กาญจนกิจสกุล
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยเอก ทันทแพทย์หญิง ดร.สุพัตรา จิตตเสถียร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรธร บุญยรัตพันธุ์
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ รป.ม. สาขาการจัดการความขัดแย้ง, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2556
คำสำคัญ	การจัดการความขัดแย้ง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณีเลี้ยงดง

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการความขัดแย้งด้วยการใช้ประเพณีเลี้ยงดง หรือ ฝึปปูและย่าแสะ ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการจัดการความขัดแย้ง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษานี้ได้ออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) คือ ผู้นำอย่างเป็นทางการ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะ ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลแม่เหียะและผู้ใหญ่บ้านตำบลแม่เหียะ อีกกลุ่มหนึ่ง คือ ผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ ประชาชนชาวบ้านและชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแม่เหียะ โดยกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (snowball sampling) ร่วมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ผลการศึกษาพบว่า พัฒนาการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตำบลแม่เหียะตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 2 ช่วงใหญ่ คือ ช่วงมีการปะทะสังสรรค์กับสิ่งเร้าภายนอกเพียงเล็กน้อย ได้แก่ ช่วงแรกคือช่วงมีการปะทะสังสรรค์กับสิ่งเร้าภายนอกเพียงเล็กน้อยสภาพความขัดแย้งในระยะที่ชุมชนพึ่งพาตนเอง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากความต้องการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ จากความต้องการตัดไม้ทำลายป่าและแย่งชิงน้ำของกลุ่มคนในพื้นที่แม่เหียะหรือพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งเป็นความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ ในระยะต่อมา คือ ระยะที่ชุมชนเริ่มมีการปะทะสังสรรค์กับสิ่งเร้าภายนอก เกิดความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ที่เกิดจากการเข้าแทรกแซงการดำเนินพิธีกรรมระหว่างหน่วยงานของรัฐและชาวบ้านในตำบลแม่เหียะ ต่อมาเข้าสู่ช่วงที่สองที่มีการปะทะสังสรรค์กับสิ่งเร้าภายนอกอย่างเต็มที่ เป็นระยะที่ชุมชนเริ่มมีการปะทะสังสรรค์กับสิ่งเร้าภายนอกมากขึ้นเกิดความขัดแย้งทางด้านความเชื่อระหว่างคนในชุมชนแม่เหียะและบุคคลต่างถิ่นหรือบุคคลนอก

พื้นที่ และระยะความขัดแย้งในช่วงปัจจุบัน เกิดความขัดแย้งเรื่องความสัมพันธ์ส่วนบุคคลของคนในชุมชน ซึ่งเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเพียงเล็กน้อยและความขัดแย้งระหว่างคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่

การจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชนแม่เหียะด้วยประเพณีเลี้ยงดงหรือผีปู่และย่าและ พบว่า ช่วงมีการปะทะสังสรรค์กับสิ่งเร้าภายนอกเพียงเล็กน้อย สภาพความขัดแย้งในระยะที่ชุมชนพึ่งพาตนเอง ที่เกิดขึ้นจากความต้องการตัดไม้ทำลายป่าของกลุ่มคนในพื้นที่แม่เหียะหรือพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งเป็นความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ ประเพณีปู่และ ย่าและได้ทำหน้าที่ในการแสดงอำนาจของสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ เป็นสื่อกลางในการจัดการความขัดแย้งผ่านการเล่าขานตำนานเป็นมุขปาฐะและความหมายของสิ่งของที่ใช้กระบวนการในการจัดประเพณีเลี้ยงดง รวมไปถึงการแสดงออกของผ้าซิ่น และกุศโลบายที่ผ้าซิ่นผู้เป็นตัวแทนของผีปู่และย่าและบอกแก่คนในชุมชนในระยะที่ชุมชนเริ่มมีการปะทะสังสรรค์กับสิ่งเร้าภายนอก จากการเข้าแทรกแซงการดำเนินพิธีกรรมระหว่างหน่วยงานของรัฐและชาวบ้านในตำบลแม่เหียะ ผู้นำทั้งสองฝ่ายจึงมาตกลงคุยกันถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ซึ่งให้เห็นความสำคัญของประเพณีเป็นหลัก โดยทั้งสองฝ่ายมีจุดร่วมเดียวกันคือความต้องการในการจัดประเพณีเลี้ยงดงปู่และย่าและ มีการประชุมวางแผน จัดสรรและแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบมากขึ้น ต่อมาในช่วงการปะทะสังสรรค์กับสิ่งเร้าภายนอกอย่างเต็มที่ เทศบาลเมืองแม่เหียะและชาวบ้านร่วมมือกันส่งเสริมและสร้างความเข้าใจแก่ผู้ที่ย้ายเข้ามาอยู่ต่างถิ่น เพื่อลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตำบลแม่เหียะ และทำการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจอันดีแก่สื่อมวลชน การจัดการความขัดแย้งในระยะความขัดแย้งในช่วงปัจจุบัน ผีปู่และย่าและ มีส่วนช่วยลดความขัดแย้งโดยใช้ความเกรงกลัวในอำนาจของสิ่งเหนือธรรมชาติสามารถลดความขัดแย้งลง เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของคนในตำบลแม่เหียะ และบทบาทของปราชญ์ชาวบ้านก็มีส่วนในการจัดการความขัดแย้งเช่นกัน

Title	CONFLICT MANAGEMENT WITH LOCAL WISDOM: A CASE STUDY OF DONG CULTURE OR PU-SAE, YA-SAE, MAE HIA DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE.
Author	Sudarat Rattanapong
Advisor	Assistant Professor Chamaiporn Kanchanakijksakul, Ph.D.
Co - Advisor	Assistant Professor, Capt. Supattra Jittasathien, D.P. A Assistant professor Piratorn Punyaratabun, Dh.r.
Academic Paper	Thesis M.P.A in Conflict Management, Naresuan University, 2013
Keywords	Conflict management, Local wisdom, Dong Culture

ABSTRACT

This paper was study conflict management with Dong culture or Pu-Sae, Ya-Sae, Mae Hia district, Chiang Mai province. Main contributors were 2 groups by purposive sampling. First group was official leader. There were Mae Hia chief executive of the sub-district administrative organization and chief executive cultural council of Mae Hia. The second group was non-official leader. There were local philosophers that born at research area and had knowledge of Dong cultural as well and people who live in Mae Hia district. Main contributors were selected by snowball sampling and non-participant observation.

The result shown the development of conflict in Mae Hia district can divide 2 phase. First phase was a few community of social interaction. There was community self-reliance. It was opposition from the usurpation of natural resources conflict. Next was began social interaction with external stimuli. It had relationship conflict between government office and Mae Hia's people. The second phase had complete community of social interaction. There was increase community of social interaction. The value conflict between Mae Hia's people and outsider was happen. Finally, present conflict had individual relationship conflict. Conflict management with Dong culture, it had role to show the power of supernatural. It was mediate conflict management through recount legends,

meaning of oblation, behavior of oracle and stratagem that behalf of Pu-Sae, Ya-Sae want to said with people in Mae Hia community. Negotiation with Dong culture was a core value for decrease and local philosophers was a mediator in Mae Hia community too.